

Suomen teologinen instituutti

Luentosarja Apostolien teoista

Henrik Perret 24.1.2006

Pyhän Hengen Sanoma

- Apostolien tekojen puheperikootit
- Mitä Pyhä Henki sanoo ihmisille
- Erilainen sanoma riippuen vastaanottajien elämäntilanteesta
- Sama tavoite ja tarkoitus
- Jeesus on sanoman keskipiste

1. Puheperikootit (24 kpl)

- Paavalin 9 puhetta
  - Pietari 8
  - Stefanos 1
  - Jaakob 1
  - Ei-kristityt 5
-
- **Paavali:** 13:16–41, 14:15–17, 17:22–31, 20:18–35, 22:1–21, 24:10–21, 26:2–23, 25–27, 27:21–26, 28:17–20
  - **Pietari:** 1:16–22, 2:14–36, 38–40, 3:12–26, 4:8–12, 19, 20, 5:29–32, 10:34–43, 11:5–17, 15:7–11
  - **Stefanos:** 7:2–53
  - **Jaakob:** 15:13–21
  - **Ei-kristityt:** 5:35–39 (Gamaliel), 19:25–27 (Demetrios), 19:35–40 (Efesoksen kaupungin sihteeri), 24:2–8 (Tertullus), 25:24–27 (Festus)

2. Kuulijat

- Juutalaiset
- Juutalaisia ja pakanoita
- Zeuksen palvojat Lystrassa
- Filosofit Areiopagilla
- Efesoksen seurakunnan presbyteerit

3. Ap. t. 2:14–36, Pietarin puhe juutalaisille (2:5)

- Nousi seisomaan yhdessä muiden apostolien kanssa
- Kuulkaa minua, te juutalaiset, Jerusalemin asukkaat (Sak. 12:10)
- Viittaus VT:n kirjoituksiin Joel 3:1–5, Jes. 44:3
- Sanoma Jeesuksesta, ”Jeesus Nasaretilainen”
- Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus
- VT:n todistus ylösnousemuksesta
- Vetoamus: kääntykää ja ottakaa itse kukin kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen, jotta syntinne annettaisiin anteeksi.
- Puheen vaikutus: Pyhän Hengen pisto, ne jotka ottivat hänen sanomansa vastaan, kastettiin, ja uskovien joukkoon sinä päivänä 3000 lisää!

Apt. 3: 12–26

- Puhuttelu: israelilaiset!
- Viittaus VT:n teksteihin 2. Moos. 3:6, Jes 52:13, Mal. 3:20
- Sanoma Jeesuksesta: j. 13–16
- VT:n todistus 1. Moos. 12:3, 5. Moos. 18:15
- Vetoamus: kääntykää (j. 19, 20, 26)

Stefanoksen puhe

- Puhuttelu: Veljet, kansamme isät (7:1)
- Kuulkaa minua – shema (kuule) yhdistää kaikki juutalaiset
- Viittaus VT:n teksteihin, 1. Moos. 11:31, ja kansan historiaan, 12:1
- Sanoma Jeesuksesta (puhui niin kuin Jeesus oli puhunut, Luuk. 13:34)
- VT:n todistus: 2. Moos. 32:9, Jer. 6:10, 9:25, Jes. 63:10
- Puheen vaikutus: ainakin yksi kuuli, näki.. Saul-niminen nuori mies!

Paavalin ensimmäinen puhe 13: 16–41

- Puhuttelu: kuulkaa! Israelilaiset, ja te muut!

- Viittaus VT:n teksteihin
- Sanoma Jeesuksesta
- VT:n todistus: Ps. 2
- Vetoamus: 13:38,39
- VT:n todistus: Hab. 1:5
- Puheen vaikutus: heitä pyydettiin puhumaan seuraavana sapattina, monet juutalaiset ja jumalaapelkäävät käännynäiset liittyivät Paavalin ja Barnabaksen seuraan.
- Jälkipuheet: Paavali varoittaa kansaa siitä, että he ovat torjuneet Jumalan sanan ja että apostolit kääntyvät pakanoiden puoleen.

Pietarin puhe Corneliuksen luona 10:34–43

- Esihistoria: Jumalan suora puuttuminen, enkelin sanoma Corneliukselle j. 3–6) sekä Pietarin näky (j. 9–16) ja ”ääni” joka sanoi: Teurasta ja syö.
- Kolme miestä (vrt. 1. Moos. 18), merkinä Jumalan vierailusta
- Sanoma Jeesuksesta: hän kulki ympäri maata, teki hyvää ja paransi kaikki jotka olivat joutuneet Paholaisen valtaan, sillä Jumala oli hänen kanssaan.
- Viittaus myös VT:n teksteihin: Jer. 31:34, Miika 7:18, Sak. 13:1
- Pyhän Hengen vuodattaminen pakanoihin (juutalaisten takia)
- Puheen vaikutus: pakanat kastettiin

Zeuksen palvojat Lystrassa 14:15–17

- Puhuttelu: identifikaatio, ihmisiä mekin olemme
- Viittaus heidän maailmaansa: Jumalaan, joka on luonut taivaan ja maan ja meren ja kaiken mitä niissä on (luonnolliseen lakiin Room. 2:14–15)
- Vetoamus: luopukaa tyhjämpäiväisistä jumalista, kääntykää elävän Jumalan puoleen
- Todistus: hän on tehnyt teille hyvää, hän on antanut vettä taivaalta ja sadon ajallaan, hän on ravinnut teidät ja täyttänyt teidät ilolla.
- Vaikutus: Paavali ja Barnabas saivat vaivoin kansan estetyksi uhraamasta heille. Marttyyriutta (j. 19), vihamielisyyttä.

Filosofit Areiopagilla 17:22–31

- Puhuttelu: Ateenalaiset! Identifikaatio/tunnustus
- Tilanne: kiinnostuneita kaikista uusista asioista ja puheenaiheista.
- Viittaus: elämäntilanne, heidän edellytyksistä käsin – filosofinen ja uskonnollinen lähtökohta.
- Sanoma Jeesuksesta liittyen heidän ”tuntemattomaan jumalaansa”

- Todistus: Jumalan kärsivällisyys ja pitkämielisyys
- Vetoamus: tehkää parannus (kääntykää)
- Vaikutus: muutamat hakeutuivat hänen seuraansa ja tulivat uskoon. Heidän joukossaan oli Dionysios, Areiopagin tuomioistuimen jäsen, Damaris-niminen nainen sekä muutamia muita.

Puhe Efesoksen seurakunnan presbyteereille 20: 18–35

- Puhuttelu: identifikaatio/viittaus srk:n elämään
  - Kuinka paljon aikaa apostoli käytti yhden srk:n keskuudessa: kolmen vuoden ajan olen lakkaamatta, yötä päivää kyynelsilmiin opastanut itse kutakin teistä. Apostolin ajankäyttö!
  - Puhuttelee srk:n presbyteerejä, joita hän sanoo piispoiksi
  - Sanoma Jeesusesta: evankeliumin julistaminen Jumalan armosta, mutta myös ”julmista susista”, jotka eivät laumaa säästä, totuudenvastaisista opeista, Jumalan armon korostaminen
  - Vaikutus: Paavali polvistui ja rukoili yhdessä toisten kanssa, kaikki itkivät ja syleilivät ja suutelivat häntä, tunsivat tuskaa siitä, etteivät enää näkisi häntä, saattoivat hänet laivaan.

Kirkolliskokous eli concilium

- Seurakunta, apostolit ja vanhimmat
  - Apostolit ja vanhimmat kokoontuivat
  - Pietarin puhe: perustelut VT:stä
  - Viittaus Jumalan tekoihin
  - Barnabaksen ja Paavalin puheet
  - Jaakobin puhe
    - VT todistaa että Jumala kutsuu kaikki kansat
  - Yksimielinen päätös
  - Pyhä Henki ja me (seurakunta, apostolit, vanhimmat)
  - Argumentointia Raamatulla

Pyhän Hengen sanoma meille?

- Identifikaatio
  - samaistuminen ihmisiin, heidän elämäntilanteeseen
  - Diogneetuksen kirje
  - Kohteliaisuutta, inhimillisyyttä
- Konfrontaatio eli kohtaaminen

- Argumentatiivinen kohtaaminen, vastakkaisuus, vastakkainasettelu
- Ei adaptaatiota eli mukautumista
- Samanlaisuutta ja erilaisuutta
  - Ongelma: samanlaisia, missä tulisi olla erilaisia
  - Erilaisia, missä tulisi olla samanlaisia
  - Joko ei tavoiteta ihmisiä, tai ei ole mitään sanottavaa
- Puhe ei-uskville
  - Juutalaisille aina VT:sta, osoittaen että Jeesus on VT:n täyttymys
  - Pakanoille alkaen heidän elämäntilanteesta: aikamme avainkysymykset?
  - elämän tarkoitus, Jumalan armo, ”ei oppia ennen Kristusta” vaikka oppi ja Kristus eivät ole vastakkaisia
  - ei julisteta oppiriitoja!

Kuka on tervetullut kotiinsa?

- Erityisesti huomioitava
  - Evankeliumia ilman ihmisten asettamia lisäehtoja!
  - Laupeutta! ”Joka ei toista armahda, saa itse armottoman tuomion, mutta joka armahtaa, saa tuomiosta riemuvoiton” Jaak. 2:13
  - Älä erottele ihmisiä!
  - ”Seurakunta on sairaala”: pitää olla paikka sairaille, heikoille, langenneille, epäonnistuneille. Miltä tuntuisi toteamus ”olen liian sairas sairaalaan”...!
  - Voitko mennä omaan hengelliseen kotiisi kun sinulla menee huonosti?!
- ”... opetuslapset moittivat tuojia”
  - Tule kun täytät tietyt ehdot
  - Tule sellaisena kun olet
- Pyhän Hengen sanoma tulisi voida lukea myös kristittyjen elämästä
  - Te itse olette suosituskirjeemme, joka on kirjoitettu meidän sydämiimme kaikkien ihmisten nähtäväksi ja luettavaksi. Olettehan te selvästi Kristuksen kirje, jonka kirjoittamisen hän uskoi meille. Tätä kirjettä ei ole kirjoitettu musteella vaan elävän Jumalan Hengellä, ei kivitauluihin vaan ihmissydämiin. 2. Kor. 3:2–3